



**Závěr roku je vždy tou nejnvhodnější příležitostí, abychom vám všem, krajanům nejen doma, ale také těm, které vítr zavál do nám vzdálených končin světa, do nového roku popíálil hodně pevné zdraví, dobrou pohodu, veselou mysl a hlavně klid a mír vašim domovům.**

# ZPRAVODAJ

Sdružení Čechů z Volyně a jejich přátel

10/93  
ročník 3

## Emilie Florencová-Viková Jeden ze Štědrých dnů na Volyni

Byl krásný zimní den, 24. prosinec 1942, vše bylo pokryto bílým sněhovým kobercem. Nálada byla už téměř vánoční. Vše uklizeno, cukroví napečené, zbývalo pouze upéct koláče a vánočky: ty se pekly až na Štědrý den ráno, aby vydržely po celé vánoce čerstvé. Tenkrát jsme bydleli s prvním manželem Vladimírem Samcem na Moldavě I. (osada Májovka), kde mně můj otec koupil jako věno zemědělskou usedlost od Alexandra Štecha. Jeho syn Václav Štech se svou manželkou a třemi dcerami odjel do Kanady. A stařík pan A. Štech se nastěhoval k dceři.

Ráno jsem si přivstala, abych měla vše brzy hotovo a my mohli v klidu a pohodě zasednout k štědrovečerní večeři. Než mně vykynulo těsto na koláče a vánočky, rozválela jsem si placky na nudle a dala jsem se do koláčů. S písničkou na rtech mně práce ubývala: koláče byly upečeny, po koláčích jsem do pece dala vánočky a začala jsem krájet nudle. Manžel připravoval stromeček: pro čtyřletého synka Jaromíra. Ale vtom jsem oknem spatřila dva muže s puškama přes rameno, jak vlečou jakéhosi vojáka. Proběhli rychle, ale přece jen jsem postřehla, že ten uprostřed je německý voják. Okamžitě jsem upozornila manželka a nastala u nás hrůza, co se bude dít dál.

Netrvalo dlouho a přiběhl soused, pan V. Čapek, a říkal, že celá Májovka utíká pryč a že Němci táhnou od Moldavy a dělají kolem Májovky kruh. Oknem jsme viděli, jak lidé utíkají. Někteří i s dobytkem a vozy naloženými různými věcmi. Já jsem prosila manželka, abychom utekli také, ale manžel nechtěl. Říkal: "Vždyť jsme nikomu nic neudělali, tak proč bychom měli utíkat z domu". Ale na můj nátlak povolil. Když jsme vyběhli za stodolu, viděli jsme už plno německých vojáků, a tak jsme se vrátili zas domů a odtud jsme pozorovali oknem, co se bude dít dál.

Zanedlouho vrazilo do chalupy několik německých vojáků a začali na nás ívát. Ale my jsme německy neuměli a tak jsme jenom spínali ruce a prosili, že jsme stále doma a že jsme nic neudělali. Jestli nám rozuměli, to nevíme. Dokonce jsme si před nimi klekli na kolena s Jaromírkem v náručí a já jsem strašně plakala, ale oni křičeli a šermovali zbraní v ruce. Nakonec uviděli napečené koláče, postavili si je na stůl a začali jíst. Potom jeden na mne křičel "Milch, Milch", to jsme rozuměli, že chtějí mléko. S třesoucíma se rukama jsem jim donesla hrnec s mlékem, sběračku a hrnečky. A tak jedli a pili a divili se po nás, jak sedíme s malým Jaromírkem v koutě: na gauči a ukazovali na koláče a říkali "gut, gut". To jsme rozuměli, že jim chutnají.

Po chvilce přišli další Němci a chtěli také mléko, ale hrnec už byl prázdný. A tak mi manžel řekl: "Milenko, dojdi ještě pro mléko". Vtom se jeden z vojáků otočil a doslova vykřikl: "Vyste Češi?". Když jsme mu řekli, že ano, tak začal na nás mluvit česky, že je z Karlových Varů a že studoval v Praze a řekl: "Milenko, to je krásné jméno, ale jenom když začíná s velkým M". A že on se jmenuje Henry (to si budu do smrti pamatovat). Vysvětlil nám, že banderovci chytily dva německé vojáky a že se to vyšetřuje. A že máme štěstí, že jsme neutekli, že nám nic nevezme. Jinak sousedům vzali několik prasat a plno drůbeže.

Vtom přišli další dva vojáci a měli ruce celé od krve. Já jsem málem upadla do mdlob. Myslela jsem si, že mordují lidi. Nemohla jsem hrůzou ani promluvit. Ten voják, co mluvil česky, to zpozoroval a řekl, ať se nebojím, že nám nic neudělají. Ty ruce od krve že mají od toho, jak nakládali na vůz střelené prase.

Ta hrůza trvala až do soumraku. Když se začalo stmívat, Němci se stáhli a odjeli pryč.

Mezitím všichni májovští občané nás už oplakávali. Všichni utekli do vedlejší vesnice, která se jmenovala Žornovščina. Mysleli, že nás Němci zabilí.

Večer se po částech vraceli zpět. Nejdříve muži dělali průzkum. A když zjistili, že Němci již odtáhli, tak se vrátili i ti ostatní. Když uviděli, že jsme v pořádku, tak jsme se navzájem objímali a plakali radostí, že jsme zůstali naživu.



## Bílá cesta

*Zvoňte jen zvoňte, rolničky,  
pobídněte své koničky,  
ať vesele do dál běží.*

*Nechci je držet na otěžích.  
Jen chutě, koně mojí, v let!  
Sníh zasype za námi sled,  
vzpomínky vítr odežene.*

*Jen vpřed, ať všemu utečeme,  
co tížilo a hnětlo nás.  
Co na tom, že nás zřítel mráz,  
že zamrzla nám v blátě kola.*

*Volání dále neodolá,  
kdo slyšel osudu zlý smích.  
My ujedeme na saních,  
zptáky nás nikdo nezavolá.*

*Ze sbírky veršů SETKÁNÍ A LOUČENÍ našeho krajana  
Jana Pospíšila, kterou vydává naše nakladatelství  
VOLYŇ. Graficky ji vyzdobila paní Alena Janoušková.*

Na vánočky jsem úplně zapoměla a tak jsem je večer vytáhla z pece černé jako uhel. Koláčky snědli Němci a tak na Štědrý večer jsme večeřeli pečené brambory s mlékem. A vůbec nám to nevadilo, byli jsme šťastní jako nikdy, že jsme zůstali živí.

Takřka každý Štědrý den si na ty chvíle strachu vzpomenu. Teď jenom s hrůzou sleduji, co se děje kolem dokola ve světě. Se všemi těmi nešťastnými hluboce cítím a prosím osud, aby i oni si o vánočních mohli říci: Zaplatpambu, že jsme zůstali naživu. A nejen o vánočních.

## Setkání v regionech

### Karlovarsko

Dne 6.11.1993 se konala krajská beseda, která proběhla ve velice milém a srdečném ovzduší v kavárně Morava ve Staré Roli. Při této besedě jménem krajanů od Černobyli, usídlených v našem regionu, předala paní Lidie SOLOMKO krásný talíř s malbou symbolizující vypálení Českého Malína na Volyni, na kterém je nápis: "1943-1993 - 50. výročí vypálení obce Český Malín". Dále předala druhý talíř,



na kterém je napsáno: "Děkujeme za příkladnou pomoc organizaci Sdružení volyňských Čechů". Kraj: 3m od Černobyli za nevšední symbolické dary poděkovala vedoucí regionu a slibila, že darované talíře zaujmou čestné místo v krajské sbírce Národního muzea. Vedoucí regionu Věra Pelcová

### Praha

Členské schůzky regionu Praha se budou konat i nadále ve vojenském hotelu Juliska v Dejvicích (za hotelem International), vždy poslední středu měsíce t. j. 26. 1., 23. 2., 30. 3., 27. 4., 25. 5. a 29. 6. 1994.

Vedoucí pražského regionu Irena Malínská

### Šumperský region

#### Setkání s písničkov

V sobotu dne 27.11. t. r. jsme uspořádali setkání krajanů našeho regionu. Po zhodnocení téměř uplynulého roku, po blahopřáních všem jubilantům, dlouho do večera bylo slyšet slova oblíbených písní "Ta naše písnička česká", "Rave ta stohne Dnipro široký"... Neúnavnou pěveckou duší na setkání byla paní Fořtová s panem Najmanem

V příjemném prostředí si naši krajané zavzpomínali jako vždycky na mládí a na různé příběhy z Volyně, a díky videozáznamu si opět připomněli vzpomínkovou akci 50. výročí vypálení Českého Malína, která proběhla 17.7.1993 v Novém Malíně. Poté si stanovili program činnosti na příští rok. Na tomto setkání provedli sbírku na tiskový fond Sdružení.

Věříme, že na příštím setkání se nás sejde ještě více a už teď se těšíme na milé popovídání se starými přáteli. Vedoucí regionu Tamara Štěpánková

### Doubruvička na konci světa

Malebná vesnička na hranicích mladoboleslavského okresu přivítala našich 12 krajanů od Černobyli jak se patří. Velkou zásluhu na dobrém vztahu ke krajanům má tamní starosta, pan Ladislav Gregor. Aktivně se všech ujal. Všem obstaral zaměstnání, dvěma dokonce zařídil důchody, mladým se postaral o učňovskou školu. Ale sám jediný by na všechno nestačil a tak se k jeho snahám přidává kdo může. Krajané se např. hlavně potřebují zdokonalit v českém jazyku. Nacházejí v tom směru porozumění všude, nejvíce však v místním hostinci, jehož vedoucím je náš krajan, Standa Gabriel. Jinde "vyučují" češtině říznou kritikou nebo šprýmy a to se krajanů často a velmi bolestně dotýká. Tady to vzali za opačný konec a věříte, že za jedině správný a účinný.

Vedoucí regionu Nymbursko  
Rostislav Kubišta

## Jubiläum

Dne 10.12.1993 se náš krajan pan Ing. Václav VEGRICTH z Bystřice p. Hostýnem dožil 50. let. I když patří k mladší generaci, která se již na Volyni příliš nepamatuje, hlásí se přesto ke svému volyňskému původu. Do dalších let hodně zdraví mu přeje krajané ostravského regionu. Vladimír Samec

## Sdělení

Někteří naši krajané projevili přání odebírat tiskoviny vydávané na Ukrajině a naopak, jejich příbuzní a známí na Ukrajině mají zájem o tisk český. Pro případné zájemce se mi podařilo zjistit, že vývozem a dovozem tisku ze zahraničí se zabývá PRVNÍ NOVINOVÁ SPOLEČNOST a. s., ul. Hvozdžanská 5-7, 140 00 Praha 4 - Rožtyly. Vyřizuje paní Rohlenová, č. tel. 7932740, linka 421.

Vzhledem k tomu, že nemáme k dispozici přehled tisku vydávaného na Ukrajině, obracím se na předsedu Spolku J. A. Komenského v Lucku, pana Václava Štěpána, aby nám doporučil periodika se všeobecným zaměřením, vycházející v Lucku, Rovně nebo i jinde na Volyni. O získané informace se s vámi podělíme.

Pokud však máte vážný zájem o konkrétní noviny nebo časopis, shora uvedená firma vám jejich zaslání ráda zprostředkuje. Jaroslav Mec

## Smuteční oznámení

Dne 22.11.1993 náhle zemřel náš krajan pan Vladimír BEŠTA z Bakovců. Zemřel ve věku nedožitých 70 let. Za druhé světové války se účastnil bojů na Dukle, byl raněn a zасыпán po výbuchu miny. Rád vzpomínal na život na Volyni a na své mládí tam prožité.

Vzpomíná manželka s dětmi a jejich rodinami

Plukovník letectva Ing. Vladimír PIŽL, bývalý velitel letecké divize, skonal dne 8. prosince 1993 v Kolíně, ve věku 69 let.

Za krajský region Nymbursko  
Rostislav Kubišta

## Poděkování



Vedoucí krajských regionů, autorka příspěvků a čtenář Zpravodaje jistě nepohledli, že jej od května loňského roku do září roku letošního redigovala paní PhDr. ALENA SOBOTKOVÁ. Paní redaktorko, ačkoli

sva sama nepochází z Volyně, dokázala svým citlivým způsobem zvládnout úskalí poměrně složité volyňské problematiky. Jejich vydavatelských zkušeností jsme využili nejen při vydávání Zpravodaje, ale také pro naše záměry související s ediční činností. V těchto dnech např. vyjde již připravená sbírka půvabných básní našeho krajana, pana Jana Pospíšila.

Za její dosavadní obětavou a nezištnou činností a nesmírné porozumění pro naše krajské problémy paní PhDr. Aleny Sobotkové děkujeme a současně věříme, že s její pomocí při vydávání publikací můžeme i nadále počítat.

Za všechny čtenáře Zpravodaje  
redakce

## Dary

### Na tiskový fond Sdružení:

Paní Věra Suchopárová z Roudnice n.L. nám zaslala 200 Kč, paní Soňa Pálková z Mor. Berouna věnovala 50 Kč, krajané regionu Šumperk u příležitosti setkání dne 27. 11. t. r. věnovali 900 Kč.

Děkujeme

Tajmník Sdružení sděluje, že dnem 1. prosince 1993 končí s výkonem funkce tajemníka Sdružení ze zdravotních důvodů. Má trvale vysoký krevní tlak a zhoršující se srdeční nedostatečnost. Vedoucí regionů prosí, aby veškerou korespondenci týkající se členů (noví členové, změny adres, úmrtí, zrušení členství, kontrola evidence a placení členských příspěvků) mu posílali nadále. Stejně tak vše, co se týká historické mapy o Čechách na Volyni. Korespondenci v jiných záležitostech bude nucen vracet odesílatelům. Děkují všem za spolupráci.

Jiří Hofman

### Vážení a milí čtenáři,

upřímně děkujeme vám všem, kdo jste nám v právě uplynulém roce věnovali pozornost. Největší náš dík však patří vám, kteří jste nám zaslali články, zprávy o tom, co se u vás v regionech děje nebo zajímavá vyprávění z minulého času. Tyto vaše vzpomínky nejrůznější čtenáře potěší, ale mají nadto i hodnotu dokumentu, jímž obohatíte naši společnou paměť. A proto prosíme vás všechny: neváhejte se podílit o hezké nebo často kruté obrázky, které si uchovávejte v mysli. Že nejste zvyklí psát? Nevadí, s jazykem si starosti nedělejte, pokud můžeme, vypomůžeme (však od toho jsme tady). Pište jak umíte a jak cítíte, tak je to nejhezčí. Věřte, že umně fráze, patetické projevy a vyčtené emoce hodnotu článku nedělají, právě naopak.

Vážení a milí, bez vaší aktivní spolupráce časopis vycházet nemůže, proto na vás spojíme a prosíme: dělejte vás Zpravodaj s námi!

S přáním úspěšného nového roku  
Vaše redakce

## Jan Křivka Náboženský vývoj Čechů na Volyni

T. G. Masaryk v doslovu k "České otázce" zdůrazňoval: "...česká otázka je otázkou náboženskou a český problém problémem malého národa, který se může uplatnit a prokázat oprávněnost své existence uskutečňováním humanitních ideálů humanitními prostředky, humanitní taktikou, to jest vzděláním, prací, Sociální, kulturní a morální povznesení, vnitřní politika, vnitřní zesílení, drobná práce" - to jsou požadavky, které Masaryk často opakoval. Intenzitu a kvalitu národního života považuje za důležitější, než žije-li v cizím nebo svém státě: "Samostatnost nezruší a nespasí žádného národa, národ stí, musí udržet samostatnost - spasí nás mravnost a vzdělání".

Jak se zvětšoval počet českých přistěhovačů na Volyni, bylo nutno řešit vedle hospodářských, školských a kulturních záležitostí také záležitosti náboženské. I na Volyni se záhy ukázalo, že česká otázka je otázkou náboženskou a je nutno hledat cesty k jejímu řešení.

Po dobu čtyř let (1868-1872) o přistěhovateli Čechy pečovali po stránce náboženské rovným dílem polští římskokatolíci i pravoslavní duchovní ukrajinské a ruské národnosti. V nejstarší kronice české obce Kvasilova nacházíme o tom tuto informaci: Církevní obřady, jako zaopatřování nemocných svátostmi a pohřby vykonával pravoslavný "bašuska" ze sousední ukrajinské obce Kornina; křty a oddávky konali katolíci kněží z blízkého města Rovno nebo vesnice Tajkur. Takovým způsobem to šlo až do konce roku 1872. Pak ale ruská vláda dovolila, aby si Češi přivolali české kněze.

Stejná situace byla zřejmě i v jiných českých obcích roztroušených po celé jižozápadní části volyňské gubernie až do příchodu českých kněží Václava Hrdličky, Jana Sanky a Františka Kašpara. Pro duchovenkou činnost mezi Čechy na Volyni je získal František Přibyl a Josef Olíč, kteří se stali oficiálními mluvčími Čechů a prostředníky mezi ruskými úřady a českými imigranty. Nevíme, kdo Čechy, kteří se koncem šedesátých let minulého století začali stěhovat na Volyni, představali jako hustý Připisoval se to Františkovi Palackému a Františkovi Ladislavovi Riegerovi, že tak učinili již na slovanském sjezdu v Moskvě, který se konal u

příležitosti národopisné výstavy roku 1867.

Josef Foltík, známý veřejný a osvětový pracovník na české Volyni, se domníval, že F. L. Rieger, který byl na sjezdu mluvčím české skupiny, mohl představit případně české zájmy o stěhování na Rus jako potomky husitů pro případ, že by se později naskytla možnost jejich přisídlení na Volyni. Rieger znal složitou náboženskou situaci v této oblasti a mohl předpokládat, že český římskokatolický živel by byl pro ruské úřady nepřijatelný.

Dr. Jaroslav Folprecht uvádí, že tato myšlenka by už zavazovala národnostní politikou vzhledem ke katolickým Polákům a žádný z politiků by jí byl jistě nevyhovlil, aspoň ne veřejně, vzhledem k tomu, že to bylo Eridino jabko (jabko sváru), které by zásadně bývalo porušilo ideu slovanského sjezdu.

Všechny dostupné prameny se shodují v tom, že česká emigrace na Volyni v letech 1868-1874 i v letech pozdějších byla motivována především hospodářskými důvody. A přece od samého začátku se česká náboženská stala součástí života emigrantů a vyžadovala řešení zrovna tak, jako otázky hospodářské, školské, administrativní a osvětové.

Emigranti vyšli z Čech, kde si církev římskokatolická po bitvě na Bílé hoře r. 1620 opět získala dominantní postavení. Po tvrdých protireformačních opatřeních byla většina národa začleněna do této církve. K ní patřily také nejméně tři čtvrtiny českých přistěhovačů na Volyni. Část z nich byla svobodomyšlná a patřila k římskokatolické církvi jen formálně, část byla evangelická - protestantské orientace. Lidé bez náboženské příslušnosti, bez náboženského vyznání, mezi přistěhovateli nebyli. Tato skutečnost však nebyla ruským úřadům známa. Češi byli považováni za potomky husitů, tedy za živel katolicismu nepřátelský. Proto byli v oblasti, kde byl stále patrný vliv nekompromisního polského katolicismu, vítáni a byla jim poskytnuta mimo výhod v oblasti daňové, povinné vojenské služby a v záležitostech správních, také náboženská svoboda.

Na základě dohody mezi zástupcem generálního gubernátora v Kyjevě, plukovníka Gressera, a úředních zplnomocněnců Františka Přibyla a Josefa Olíče, odjeli oba zplnomocněnci do Čech, aby vyhledali české kněze, kteří by byli ochotni přisídřit na Volyni.

## Vladimír Tyrek Vojákovy slzy

Dostal jsem rozkaz přivést "jazyka" stůj ko stůj. Nebyl to lehký úkol, protože u Ondavy Němci se zakopali a nastražili tisíce záudných min. Ofukávali jsme přední okraje nepřátelských postavení, abychom objevili jejich nejslabší článek a tudíž se pak vydali na lov. Nečekané nám pomohla nedostatečná maskovací kázeň jejich skupiny bojového zajištění. Němci totiž vysílali vždy na noc svou zajišťovací hlídku do staré salaše, stojící asi dvěstě metrů od jejich prvního zákopu. Když se zešleřilo, tak jsem se vydal za doprovodu třech dalších průzkumníků do země nikocho. Celkem bez obtíží jsme se doplížili až k samotné salaši. Čhtělo to jen bez hlesu splynout s tmavou nocí, zapomenout na nepohodlí a čekat, až je k ránu zmůže únava. Věděli jsme zcela bezpečně, že Němci v noci neradí bojují a k ránu ze jim usínají i ti, kteří měli přísny rozkaz být.

Dopadlo to přesně podle našeho předpokladu. Po půlnoci začali poklímbat a pak usnuli docela. Na to jsme právě čekali. Šeptem sdělili svým lidem plán. Ještě jeden pohled škvírou do salaše, několik opatrných pohybů k obnovení krevního oběhu v prokřehlé těle a již se plížíme kolem salaše. Jeden z nás zalehl vodu se směru k německým zákopům, aby nás křik. My tři vnikáme prudce a nenadále do chatrče. Ani nehlesli. Nemuseli jsme jim vysvětlovat s kým mají tu čest. Diskové zásobníky našich samopalů hovořily výmluvně. Pychle jsme je všechny spoutali, do úst pro jistotu nacpali každému roubík, sebrali jsme jim všechny osobní zbraně i kulomet a odvěklil je k nám na štáb. Tehdy náčelníkem štábu našeho praporu byl poručík Oldřich Kvapil.

Úkol průzkumníka není však vždycky tak lehký. Za bouli na Ondavě jsme narazili na ostřejšího nepřítele, i když se to dá do značné míry přičíst také

tomu, že jsme nepracovali v noci. Bylo to přesně druhého prosince ve čtyřactyřicátém. Situace na frontě byla tak nepřehledná, že průzkum musel ihned vyrazit a přivléci alespoň jednoho zasvěceného "jazyka". Opustil jsem nás přední okraj krátce po deváté dopoledne. Plížíme se kryti zastíracími bílými pláští po ostrém zledovatěném sněhu. Když jsme byli asi deset metrů od nepřátelského postavení, padly první výstřely. Byly vedeny směrem odkud jsme vyšli; nikoli po nás. Začalo tam jakési hemžení - pravděpodobně náš někdo z našich pozoroval, jak se suneme stále vpřed. Byla zahájena silná oboustranná palba. Nepřítel vrhal miny, střílel z kulometů. Ležíme, ani nedýcháme. Vtom náhle zkušené frontové uši zaslechnou povědomý, tuze nepřijemný svist - letí granát a přímo na nás. Uskočil jsem za blízký strom, ale granát se roztrhl právě o strom. Učtil jsem pačivou bolest v zádech, v levé ruce a v pravé noze. Co teď? Dopředu už nemá smysl chodit, "jazyka" bys živého stejně palbou nepronesl. Tož - zpátky k našim. Šlo se mi špatně, neviděl jsem tělem. Kus běhli, kousek se zase plížim. Nepřátelské samopaly bily do země stále za mnou a kolem dokola. Zatinám zuby, zůstat tu přece nemohu, a znovu vpřed. Ale to mne zasáhli podruhé. Jednou do prsou a další stfeku do bezvládné levíčky. Co se stalo s kamarády, nevím.

Klesl jsem k zemi a omdlel. Naštěstí jsem upadl za jakýsi keřík, který mě skryl. Ale naši se pro mne celý den nemohli dostat, protože jejich pokusy nepřítel sledoval a rozbíjel soustředěnou palbou. Měl jsem štěstí, že jsem tam nevykrvácel. Silný mráz i snůh krváčení zastavil.

Jak mne naši objevili? Při večerním útoku o mne jeden ze samopalníků zakopal, já jsem zachroptil nebo

Libuše Kalcovská

## Vánoční vzpomínka z Volyně

Vánoce to nebyl jen ten večer, kdy jsou všichni na sebe hodnější a k sobě trochu štedřejší, ale celá ta doba úklidu, pečení cukroví a vánoček. Doma to vždycky tak krásně vonělo. Maminka nás odháněla, abychom moc neouchutávali, že se to nesmí, až na vánoce. A přece jen se nám podařilo vždycky něco "ukrást". Také vzpomínám na pečlivě zamčené skříně a tajně uložené klíčky.

A pak to přišlo....Ráno jsme vstávali dříve a bez buzení. My děti jsme nezlobily, byly jsme hodné, abychom nedostaly výprask, to bychom pak byly bity celý rok. A nikdo se nemesl s nikým hádat. Peklo se, smažilo, po bytě zavoněla ryba a čerstvé pocukrovaná vánočka. Jíst jsme nemesly nic, abychom usvedily "zlaté prasátko", ale nikdy jsme ho neviděly.

Konečně přišel večer. Dříve než se usedlo ke svátečnímu stolu, musel se nakrmit dobytek. Od každého jida se dávalo něco do krmení, aby byl zdravý. Pod talíři jsme našly šupiny z kapra a něco drobných, to pro štěstí a dostatek peněz po celý rok. Po večeri přišly koledy, ty jsem měla moc ráda, babička je tak hezky zpívala. Potom si každý musel rozkrojit jablko, zda má pěknou hvězdičku a rozlousknot ořech, zda není červivý. Mňvala jsem vždycky strach, co kdyby... Ale tatínek vybíral takové ovoce, které bylo bezpečně zdravé. Pak se ještě muselo na zahradu odnést stromům od večere kosti. Pod nohama křupal snůh, všude bylo krásně ticho, ani se nám nechtělo domít. Ale stromeček už čekal, už byl zažehnutý svíčky a prskavky a honem se rozbalovaly dáry.

Všem bylo krásně, babička vzpomínala na dávné časy, seděl jsem tiše, každý si držel svůj malý dárek a poslouchal. Pak se zhasly svíčky, světlo a šlo se spát. Všechno bylo tajemné a neopakovatelné. Takové byly vánoce u nás.

zastátní a probral se z mdlob. Tak mne zdravotníci sebrali a odnesli na obvažště.

Po pravdě řečeno, moc chuti do života jsem tehdy neměl. Řekněte sami: mladý člověk necelých jedenadvacet roků s amputovanou rukou, prostřelenými plícemi, zperáženími žebry a s prstředem v noze...

Dostal jsem se do ruské válečné nemocnice v Jenakjevu. A tam jsem začal znovu nabývat síl. Ležel jsem mezi sovětskými důstojníky obklopen všemožnou péčí. Do konce života nezapomenu na jednoho z nich, ležel vedle mne. Když viděl moji posmutnělou tvář, řekl mi: "Čtož ty takó grustnyj?" Podíval se távavě na pahýl mé levíčky. Přikývl jsem: "Meresjeva a zde ležičko Břetislava Kučeru, vojáka z naší armády, znáješ?" A usmál se.

Zastýděl jsem se. Teprve teď jsem si ho pořádně prohlédl. Měl amputovány obě nohy. Jako ti, na něž vzpoměl.

Začal jsem zase být lidem prospěšný. Nejdříve ovšem jen malíčkovstím. Všem bezukým na světníci a těm, kteří měli ruce v sádře, jsem začal ballt cigarety. Těžký začátek nového života, ale začátek s vírou, že přece jen se vrátíš ke svým domů a k práci. Oči se mi tenkrát po tom rozhovoru se sovětským válečným invalidou pořádně zarosily. Ale nebylo to už slabostí.

Bylo to jako tehdy před šestou hodinou ranní 6. října 1944, když se náš průzkum, totiž četři Nebiljak, vojín Novotný, já jako desátník a ještě další tři průzkumníci (Mazur, Kučeravý a Teherání) připlížili podél silnice k pohraničnímu sloupu s červenomodrobílým praporem nakresleným na novinovém papíru. To se nám tehdy také orosily oči a hrdlo se stáhlo. Byl jsme doma v dávkou vytvozené vlasti, všichni jsme se na vyzkoušenou soustředěně. Vlakja byla připravená na telegrafní sloup.

Tak vidíte - vojákovy slzy nemusejí vždycky znamenat slabost. Může v nich být síla i odhodlání, láska i víra.

Irena Malínská

Díky ochotným rukám

O pražském regionu se nepíše často, nemáme posvěcení, jako mnoho dalších regionů a také dosud jsme nedělali společné sbírky na naše fondy. Přes ta negativa, náš region žije a je poměrně dosti činný. Každý z našich členů čeká na Zpravodaj a málo kdo si uvědomí, kolik práce je s jeho expedicí. Nechci se zmiňovat o tom, jaké potíže jsou při jeho vydávání a obdivuji práci redaktorů paní dr. Aleny Svobtové a nyní ještě naši redaktorky, krajanek dr. Marie Kloučkové, která tuto práci vykonává. Nikdo z nás nemá ani tušení kolik času a energie si vyžádá každé nové číslo našeho oblíbeného Zpravodaje. V této souvislosti je třeba připomenout mimořádné zásluhy o založení a průběžný "provoz" našeho listu, práci Ing. Jiřího Hofmana a Ing. Václava Petříčka, kteří o vydávání Zpravodaje pečují. Počínaje adresářem členů (J. Hofman), spolupráci s tiskárnou

Jaroslav Mec, Ludmila Pichlíková (je toho času nemocná a tak jí všichni přejeme brzké uzdravení), Libuše Sanitřáková, MVD. Jirí Somol, Marie Soprová, Josef Svoboda, Marie Sýkorová, Václav Štefl, Zina Šteflová, Marie Tůmová, Helena Trzová, Marie Zďárská a Irena Malínská. Zdálo by se, že je nás ochotných pomáhat dosti, ale jak už to bývá v našem věku, občas někdo onemocní a rodina těž potřebuje občas babičku nebo dědečka, no a když přijde čas chalupářů a chatařů, pak se těžko dávat dohromady. A je to práce nutná, neodkladná a někdo jí musí bezpodmínečně dělat. Nejstarší naše členka, milá a vzácná paní prof. Vlasta Abdank-Abzoltovská napsala sérii článků do druhého ročníku našeho Zpravodaje o svých předcích a své rodině, Klíčů a Švihovských. Mezi nás bohužel nechodí, nedovoluje jí to její věk.

dokonce i na Slovensku, takže není dobře možné, aby pokaždé přicházeli na členské schůzky. A schůzky máme pravidelně každou poslední středu v měsíci ve vojenském hotelu Juliska. Scházíme se tam dle časových možností, někdy je nás více, někdy méně, ale vždy se rádi sejdeme s našimi přáteli. Začátkem tohoto roku jsme měli masopustní večírek a dle odezvy našich členů, velmi vydařený, k jeho tak dobré úrovni přispěl také náš vzácný host krajan, Mistr Eduard Haken. Jsme velmi vděční posádkové správě, která nám dává k dispozici místnost pro schůzování bezplatně, což je v Praze neobvyklé. A že jsme ještě nedělali společné finanční sbírky? To snad proto, že naše schůzky nejsou přiležitostné, nýbrž pravidelné a mnoho našich členů dle vlastního uvážení přispívá na naše Sdružení. Na poslední schůzce jsme se dohodli, že uděláme dětem



(V. Petříček) a konečně uzavřenou dohodou o podmínkách přepravy tisku a spoustu různých drobností, bez nichž se vydávání Zpravodaje neobejde. Tímto však expedice nekončí. Je nutno listy časopisu složit a nalepit adresy, rozřídit dle směrovacích čísel a těch výtisků je kolem 2500, takže každý pochopí, že na takovou práci nestačí jedna nebo dvě osoby. A tak se vytvořila v našem regionu skupinka ochotných členů, kteří se tomu věnují. Celou expedici si vzala na starost naše krajanek, paní Tonička Kramná. S ní spolupracují paní a pánové: Olga Bílá, Vlasta Brabcová, Marie Fialová, Jaroslav

Sbírali jsme do muzea pamětní exponáty a dokumenty a v tom nám velice pomohla paní Hela Křikavová i když v Praze trvale nebydlí. Dle potřeby našla si čas, aby nám pomohla. Z iniciativy paní Jiřiny Jirákové jsme se rozhodli, že sebereme nějaké odložené, avšak slušné šatstvo, abychom pomohli pro začátek černobylským krajanům usídleným v Kopidlně. Sebralo se tolik oděvů, že to bylo na malou dodávku a v tom nám pomohl manžel naší krajaneky, pan Nečas. Není sice našim členem, ale kdykoliv a cokoliv potřebujeme pomoci, vždy velmi ochotně nám vyjde vstříc. I když pražský region má již dnes 177 členů, mnoho z nich bydlí mimo Prahu a

v Kopidlně, které budou letos poprvé slavit vánoce v nové vlasti, malé balíčky. Sebrali jsme 835 Kč a snad i taková malá pozornost děti potěší. Naše členka, paní Zoe Klusáková-Svobodová dala nám mnoho knih, abychom je předali černobylským krajanům. No a na poslední v tomto roce členskou schůzku, která bude 29. 12., se těšíme jak si zazpíváme koledy a schůzku uděláme netypickou, takovou svátečnější, no prostě, Vánoční. A pokud seženeme místnost, tak bychom se opět chtěli sejt začátkem příštího roku, na už tradičním masopustním večírku, na který srdečně naše krajané zveme.

Boris Volf

Jak jsem unikl smečce vlků

Za války jsem pracoval na vojenské správě lesů. Pečovali jsme tam o nemocné vyhublé koně, které přiváželi z fronty a vyráběli jsme potřebné nářadí: vozy, kola, oblouky na vozy a jiné. Na podzim jsme nakládali železo do sudů, které se v zimě vozilo na frontu. Přiváželi jsme potřebné věci k silnicím, odkud se pak dopravovaly dále. Byla to těžká práce, zejména v zimě, kdy často nebylo ani poznat, kde je cesta. Saně se občas převrhly a náklad se musel znovu naložit. V krutých mrazech jsme často cestovali i několik dní.

V lednu 1943 jsem jel do mlýna vzdáleného od lesní správy asi patnáct kilometrů. U mlýna stálo mnoho povozů a než na mne došla řada, tak byl už téměř večer. Naložil jsem na saně čtyři pytle mouky a vydal se zpátky. Ačkoli jsem koně popoháněl, lesem jsem jel již za tmy. Koně najednou zneklidnili a já jsem zaslechl výtí vlků. Věděl jsem, že do saratovských lesů se stáhlí vlci z míst, kde byla fronta (zvláště od Stalingradu). Domácí obyvatelé je stříleli a chytali do želez. Za chyceného vlka se dávala odměna. Vlčí výtí bylo hrozné. Koně se zastavili,

přešlapovali na místě a odmítali jet dále. Po stranách můstku přes potůček jsem viděl stát smečky vlků. Oči jim svítily, čtli kořist. Ušanka se mi hrůzou zvedala na hlavě. Vzpomněl jsem si na to, co říkali vesničané. V žádném případě nesmím do vlků střílet, protože bych mohl zasahnout vlci a pak by byl se mnou amen. Vlčice se v té době háraly. Je dobré ze saně něco shodit. Vlci budou kolem toho kroužit a očichávat to. Svlekl jsem kožich a byl jsem připraven v nejhrošším případě hodit ho jako návnadu. Opratě jsem si uvázal za nohu, aby mi koně neutklí a já sám nezůstal ležet na zemi jako návnada. Samopal byl zamrzlý. Musel jsem ho rozhybat a když jsem cítil, že je schopen střílet, tak jsem z něj pustil dávku na jednu i na druhou stranu. Vlci od moustku uskočili a já jsem vši silou šlehal koně a přes mústek jsem projel jako blesk. Jeden z mých koní byl od vlků již jednou potrhán. Ránu měl sice zahojenou, ale právě nyní odmítal poslušnost. Po pobídce bičem i on se dal do trysku. Hnal jsem koně co největší rychlostí. Konečně jsem dojel k hájence v lese. Dobře jsem o ní věděl, protože jsem tam jezdil pro dřevce. Hajná mi

pomohla vypřáhnout koně a dali jsme je do koiny. Dlouho jsem se nemohl uklidnit. Utíral jsem zpodené koně slámost a bál jsem se, aby se vlci neobjevili ještě i zde. Do rána jsem ani oko nezamhouřil. Vlci se v té době nebáli zabíhat i do vesnice a roztrhat tam ovci nebo tele.

Zažil jsem ještě několik příhod s vlky a můj poslední zážitek se stal na jaře. Sluníčko již hrálo a trávička se zelenala. Jel jsem s kořmi úvozovou cestou a všiml jsem si, jak straky krouží a křičí nad roklinkou u cesty. Co tam asi mají, že nad tím tak krouží? Zastavil jsem, nechal koně na cestě a šel jsem se podívat. Zablédl jsem, jak vík trhá tele, které bylo ještě živé. Když mne vlk uviděl, naježil se, vycanil zuby a upřeně se na mne díval. Zkameněl jsem, nemohl jsem se ani pohnout. Tele padlo na zem, vlk se pomalu otočil a šel pryč. Zaječ jsem do vsí a řekl tam, co jsem viděl. Když jsem to místo popsal, vesničané usoudili, že tele patří dědovi, kterému se ztratilo od krávy na pastvě. A tak děda vzal trať a pro tele si dojel.